

των και οὕτω συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐκεῖ ἀνθήσιν τῶν τεχνῶν τῆς χρυσοχτείας, τῆς ὑφαντουργίας καὶ τοῦ κεντημάτος.

Καὶ ἡ μὲν συλλογὴ τῶν εἰκόνων, ὧν αἱ πλεῖσται εἶναι μολδαβικῆς προελεύσεως. δὲν παρουσιάζει μέγα ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης. Περισσότερον ἐνδιαφέρον παρέχει ἡ συλλογὴ ἱερῶν σχευῶν· αὕτη δὲν ἀριθμεῖ μὲν ἀντικείμενα καθαρῶς βυζαντινῆς προελεύσεως ἀλλὰ περιέχει σειρὰν μολδαβικῶν ἀντικειμένων τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐπίδρασις τῆς βυζαντινῆς τέχνης εἶναι καταφανής. Τὰ ἱερὰ ταῦτα σκευή (ριπίδια, κανδηλαιο, παναγιάρια, κρατήρες, δίσκοι, εὐαγγελιάρια μὲ πολυτελῆ δεσμάτα) φέρουν ἕκαστον τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὅποιον κατασκευάσθησαν.

Τὸ καύχημα διμῶς τῆς μονῆς τῆς Πούτνας εἶναι ἡ συλλογὴ βυζαντινῶν καὶ μολδαβικῶν κεντημένων ὑφασμάτων τοῦ ΙΔ' καὶ ΙΕ' αἰῶνος. Δικαίως ὁ κ. Ταππαλὴ λέγει ὅτι ἡ σύλλογος αὐ-

τῇ εἶναι μοναδικὴ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ μεγάλη τῆς σημασία διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς τέχνης συνίσταται ἀπ' ἐνὸς εἰς τὴν σπανίαν ὡραιότητα τῶν ἀντικειμένων, ἀπ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν φέρουν τὸ ἔτος τῆς κατασκευῆς των, τοῦθ' ὅπερ δίδει σπουδαίαν χρονολογικὴν ὁἰσιν διὰ τὴν μελέτην τῆς ἐξελίξεως τῆς τέχνης καὶ διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἐποχῆς ἄλλων ὁμοίων ἀντικειμένων. Ἡ συλλογὴ περιέχει ἱερὰ ἄμφια (ἐπιτραχήλια, ὠμοφόρια, ὠράρια. ἐπιμανίκια, φελόνια) καὶ διάφορα κεντημένα ὑφάσματα, χρήσιμα πρὸς διακόσμησιν τῆς λατρείας. Τὸ τέκτονον περίπου τῶν ἀντικειμένων τούτων εἶναι καθαρῶς βυζαντινῆς προελεύσεως, τὰ ὑπόλοιπα κατασκευάσθησαν ἐν Μολδαβίᾳ, ἀλλ' εἶναι πιστὰ ἀπομιμήσεις βυζαντινῶν προτύπων, τῶν ὁποίων ἐνίοτε διέσωσαν καὶ αὐτὰς τὰς ἐλληνικὰς ἐπιγραφάς.

ΜΙΧΑΗΛ Θ. ΔΑΣΚΑΡΙΣ

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

Ἀκαδημία. Ἀθάνατοι φαρμακοποιοί.—Δύο Ἰωβιλαῖα ἱστοριογράφων.—Παπᾶς χωρὶς ῥάσα, ἀλλὰ μαλλιαρός.—Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.—Βαλεντίνο καὶ Βαλέντσια.

Ἀπεκτίσαμεν ἐπὶ τέλους Ἀκαδημίαν καὶ μετὰ ἐξάμηνον ἀπειλεῖται τὸ κλεισίμὸν τῆς. Ἦτο πνευματικὸν τέκνον τοῦ κ. Αἰγινήτου, ἡ πατρότης δ' ὀφείλεται εἰς μίαν υποχρέωσιν ἣν εἶχομεν ἀναλάβῃ διὰ λόγους διεθνείς, ἀφοῦ μόνον τὰ ἔχοντα Ἀκαδημίαν Κράτη θὰ ἠδύναντο ἐπιστημονικῶς νὰ ὑπολογισθῶσιν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ Ἀκαδημία δὲν ἰδρύθη ὡς Λογοτεχνικὸν σῶμα, ὅπως ἐν Παρίσις, ἀλλὰ ὡς ἐπιστημονικὸν ἱδρυμα. Διὰ τοῦτο εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ μηχανικοὶ, γεωλόγοι καὶ φαρμακοποιοί, μαλλιαροὶ καὶ Κουρεμένοι, παρελήφθησαν δὲ—πλὴν δύο—εἰς ἀνθρώποι τῶν γραμμάτων. Καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ—39 (!)—συνετελέσεν ὥστε νὰ μειωθῇ ἡ ἐντύπωσις, ἣτις ἐπεβάλλετο κατόπιν πόθου ἡμίσεως αἰῶνος, καὶ κατόπιν ἐπανειλημμένων ἀποπειρῶν. Ἄς εὐχρηθῶμεν ὅπως μὴ κλείσῃ τὸ ἐπὶ τόσας δεκαετηρίδας μάτην ἀναμένον σοφοῦς καλλιμάρμαρον μέγαρον. Μία μεταρρυθμίσις ἐπιβάλλεται, ὥστε νὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ λογοτεχνία καὶ νὰ ὑποστοῦν κάποιαν ἀερίαν αἱ φυσικομαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι, διὰ νὰ ἐπέλθῃ κάποιον ἰσοζύγιον.

Μία ἐπέτειος γεννήσεως ἐνὸς λογίου ἐπέρα-

σεν σχεδὸν ἀπαρτήρητος· ἡτις ἀνέξουσεν οὐτοεῖς ἄλλο Κράτος, θὰ ἐπανηγυρίζετο. Ἡ ἑβδομηκονταπενταετηρίς τοῦ ἀκαμάτου ἱστοριοδίδου καὶ χαριτωμένου θυμοσόφου κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὁ βραχύσωμος, ἀλλ' ὑψηλὸς τὴν σκέψιν, ὁ σφδρὸς διὰ τὰς ἀνασκαφὰς ὅς ἔκαμε ὅχι μὲ τὴν ἀξίην, ἀλλὰ μὲ τὸ σκύψιμο ἐπάνω εἰς χειρόγραφα καὶ παλαιὰ ἐντυπα, ὁ ἄνθρωπος τοῦ μὲ τοὺς στίχους τοῦ εἰς τὰ νεανικά του χρόνια, μὲ τὰ θρύφαλά του εἰς τὴν μέσσην ἡλικίαν καὶ τὰ ἀναδρομικὰ σημειώματά του εἰς τὴν πρεσβυτικὴν προσέκαλεσε τὸ ἐνδιαφέρον, κατέδειξε μίαν ἀνθρωπότητα τοῦ πνεύματος, ἣτις συνοδευομένη μὲ τὴν ἀκμαίότητα τοῦ σώματος ὑπόσχειται γόνιμον τὴν παραγωγὴν καὶ ἄλλων πνευματικῶν τέκνων.

Υ. Γ. Ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλος «δὲν» εἶνε Ἀκαδημαϊκός.

Καὶ ἐν ἄλλο Ἰωβιλαίῳ, ἱστοριοδίδου, ἐπίσης παρήλθε καὶ αὐτὸ ἐν σιγῇ. Ἡ πεντηκονταετηρίς τῆς ἐργασίας τοῦ ἀκάματου ἐν Ζακύνθῳ ἱστοριογράφου κ. Σπ. Δὲ Βιάζης. Ὅτι εἶνε ὁ κ. Καμπούρογλος διὰ τὴν Ἀττικὴν, εἶνε ὁ κ. Δὲ Βιάζης διὰ τὴν Ἑπτανήσον καὶ ἰδίᾳ τὴν Ζάκυνθον καὶ Κέρκυραν. Καὶ αὐτὸς διήλθε τὸν βίον κύπτων διαρκῶς εἰς χειρόγραφα, ἀντλῶν πληροφορίας, συλλέγων ὕλικόν, διαφωτίζων καὶ συγγράφων. Εἶναι ἀυστηματοποίητος ἡ ἐργασία του, ἀλλὰ πολῦτιμος διὰ τὸν ἐρευνητὴν τοῦ μέλλοντος ὅπως δὲ τῶν περισσότερων ἐν Ἑλλάδι, σκορπισμένη εἰς ἐφη-

μερίδας, περιοδικά, ἡμερολόγια, εἰς φυλλάδια ἐξηγτημένα. Εὐτυχῶς ὁ ἴδιος διὰ τὴν μὴ ἀφήσῃ νὰ χυθῇ ἡ ἐργασία του, εἶχε τὴν πρόνοιαν νὰ ἐκδώσῃ πρὸ ἐτῶν κατάλογον τῶν δημοσιευμάτων του, ὅστις ἔχει μόνον θὰ διευκολύνῃ τοὺς ἱστορικούς, ἀλλὰ καὶ τὸν βιογράφον του. Ἡ ἀναγραφὴ αὐτῆ τῶν ἔργων του εἶνε ἡ εὐγλωττοτέρα ἐνδείξις τῆς μετριόφρονος ὅσον καὶ ἀνεξαντλήτου συμβολῆς του, τῆς ἀξιοσημειώτου ἀπὸ ἱστορικῆς ὅσον καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως, εἰς τὴν Ἑλλ. Γραμματολογίαν. Καὶ δι' αὐτὴν ὁ συμπαθὴς συγγραφεὺς εἶνε ἄξιος ἀληθοῦς εὐγνωμοσύνης.

Αἱ ὑπουργικαὶ μεταβολαὶ κατήντησαν τόσο συχναί, ὥστε ἡμπορεῖ νὰ τὰς ὀνομάσῃ χανεῖς κινηματογραφικαί, ἀφοῦ μάλιστα αἱ πλείους ἀτελοῦνται εἰς... κινήματα. Ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας πόσοι ὑπουργοὶ δὲν παρήλασαν! Τὸ ρεκόρ ἡμῶς τοῦ πολιτικοῦ τυχοδιωκτισμοῦ ἔχει ἕνας μαλλιαρὸς, ἱατρὸς οὐρολόγος καὶ οὐρολόγιος. Γέννημα καὶ θρέμα τῆς ἐν Κωνσταντινίδι μαλλιαρῆς παραφυάδος—ἃς τὴν ὀνομάσωμεν οὕτω ἀφοῦ πρόκειται περὶ τριχοφυῖας—ἄθρησκος καὶ ἀγλωσσος, ὡς ὑπουργὸς δὲν ὠμίλησεν καθόλου, διέπραξεν ἡμῶς ὅσα οὐδεὶς τῶν προκατῶν του. Ἐπέδῃ δικτατορικῶς τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ—ὡς Παπαῆς—τῶν θρησκευμάτων. Δὲν γνωρίζω ἂν ἔχῃ βαπτίσει τὰ τέκνα του—διότι τοῦτο ἡμφισθητήθη—εἶνε γεγονός ὅμως ὅτι ἐκλόνισεν ἐκ βάθρων, ἅμα τῇ συστάσει του, τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης δι' ἀθρόας ἀπολύσεις ἱκανωτάτων καθηγητῶν, τῶν πρώτων διορισθέντων, ἐνὸς Χατζιδάκι, ἐνὸς Καρολίδου, ἐνὸς Τσουντά καὶ ἄλλων ἐκλεκτῶν ἐπιστημόνων. Ἐπανάφερε τοὺς μαλλιαροὺς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ καὶ Μαργαρίτῳ, ἀντεκατέστησε τὸ Ἐκπαιδευτικὸν συμβούλιον, καί... Ἄλλ' εἶνε περιττὸν ν' ἀναφέρῃ τις καὶ ἄλλα πραξικοπήματα. Καὶ ἀφοῦ ἐσώρευσε ἐρείπια καὶ ἐπανάφερε τοὺς πῦξ λὰξ ἐκδιωχθέντας ἄλλοτε μαλλιαροκομμουνιστάς... ἐτράπη εἰς φυγὴν. Ἀτυχῶς τὰ ἔχνη τὰ ἄθλια ποῦ ἀφήκεν, δὲν ἀπέσβεσεν ὁ διάδοχός του, ὅστις κατέστη αἰχμάλωτος τῶν μαλλιαρῶν ὑπαλλήλων.

Ἀπὸ τὰ σφοδρότερα πλήγματα κατὰ τῆς πρωτευούσης τῆς Μακεδονίας ὑπῆρξεν ἡ ὑπόνομις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους μεταρρυθμίζει τὸν κανονισμόν, καταργεῖ τὰς σχολὰς πλήν μιᾶς, ἀπολύει διὰ μιᾶς μονοκονδυλιάς τοὺς καθηγητάς, ὡς νὰ ἦσαν τελωνοφύλακες καὶ πρὸς ἐμπαιγμὸν καταρτίζει μίαν ἐπιτροπὴν ἀπὸ τοὺς μαλλιαροὺς καθηγητάς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς—εἰς ἣν διαμαρτυρούμενον περιέλαβε καὶ τὸν κ. Μενάρδον ἵνα μειώσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν—καὶ ἐμαγειρεύθῃ ἡ φουρνιά τῶν νέων καθηγητῶν. Εἶνε λυπηρὸν, ἀπογοητευτικὸν τὸ θέαμα. Ἡ Μακεδονία δυσφορεῖ, οἱ ἔθνοι μᾶς γελοῦν, οἱ φοιτηταὶ διαρρέουν πρὸς τὰς Ἀθήνας καὶ οἱ μαλλιαροκομμουνισταὶ ἐξακολουθοῦν τὸ ἀντε-

θνικὸν ἔργον τῶν ὑπὸ τὴν σκέπην μιᾶς Κυβερνήσεως «ὕπηρεσιακῆς». Ἐννοεῖται ὅτι ἡ κατὰ τοιοῦτον σκανδαλώδη τρόπον διορισθησόμενοι θὰ ἀπολυθοῦν ἀπὸ μίαν νόμιμον Κυβέρνησιν καί... ἔπεται συνέχεια. Ἡ Ἀνωτάτη Ἐκπαιδευσις εἰσέρχεται πλησιαιότες εἰς τὴν συναλλαγὴν χάρις εἰς τοὺς μαλλιαροὺς.

Μέγας θρήνος! Τὸ σπουδαιότερον καλλιτεχνικὸν γεγονός ὑπῆρξεν ὁ θάνατος τοῦ «γόητος» τοῦ κινηματογράφου, τοῦ ὠραίου Ροδόλφου Βαλεντίνου. Ἀπέθανεν εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ σταδίου του, τῆς ὡμορφίαις του. Ποτὲ ἄνθρωπος δὲν ἐκηδεύθη μὲ τόσῃν κόσμοσυρροήν, ὥστε νὰ γίνῃ κατὰ τοῦ πλήθους ἐπέλασις ἱππικοῦ. Ὁ ὅλος του περιπετειώδης ἥρσις ἀπόγαρσόνι καὶ ἐγένεν ἐνδοξος καὶ θαυτοπλουτος Δὸν Ζουάν· μίᾳ πρωταγωνίστρια ἠτοκτονήσας ἅμα ἔμαθε τὸν θάνατόν του ἄλλῃ ἠκολούθησε βαρυπενθῆς. ἀπαρηγόρητος, ὡς χήρα, τὸ φέρετρον, ἡ πρῶν ὑψυγὸς του ἐκκλινε, ἡ μνηστὴ τὸ ὠλοφύρετο... Ἀλλὰ μόνον αὐτὰ; Αἱ γυναικες τοῦ Παλαιοῦ καὶ Νέου κόσμου ἀπὸ τῆς δεκαετίδος παιδίσκης μέχρι τῆς παρηχηματικῆς γεροντοκόρης ἐξέπεμψαν στεναγμοὺς διὰ τὸν θάνατόν του. Ὁ Βαλεντίνος ἔλεγον καὶ ἐν ἄλ' βιβλίῳ ἐξηκοντίζετο. Καὶ ἐκεῖναι ἐκόμη τὸν ἐθρήνησαν, ὅσαι δὲν τὸν εἶχαν ἴδῃ καθόλου παίζοντα. Καὶ ἤρσις κατόπιν ἡ ἀναγνωσματοποιήσις τοῦ «γόητος».

Καὶ τώρα; Μία παρηγορία ἀπομένει. Ν' ἀναφανῇ νέος Βαλεντίνος, δηλαδὴ ἕνας ὠραῖος. Διότι τὸ παῖξιμόν του δὲν ἦτο τόσο ἐξαιρετικόν. Ἡ φήμη του ὠφελέτο εἰς τὴν εὐγραμμίαν τοῦ προσώπου του, τὸ ὅποιον εἶχεν ὀψιν ἀρχαίου Ἑλληνος. Τὴν στιγμὴν τοῦ γράφω, ἀναγγέλεται ὅτι πολλοὶ ἔχοντες τὰ προσόντα «γόητος» προαλείφονται πρὸς κατακτήσιν τῆς δόξης καὶ τῶν γυναικείων καρδιῶν. Ἀς εὐχηθῶμεν εἰς τοὺς ὑποψηφίους γόητας ἐπιτυχίαν, κέρδη ἀμύθητα καὶ κατακτήσεις ἀνωδύνους.

Ἀλλὰ μόνον ὁ Βαλεντίνος μᾶς ἐτυράνησε μὲ τὸν θάνατόν του; Δὲν ὑστέρησεν ἡ Βαλέντσια. Αὐτὴ μάλιστα κατὰ τρόπον πολὺ ἐνοχλητικώτερον. Κάθε χρόνον θὰ γίνῃ καὶ ἕνα τραγοῦδι τῆς μόδας, τόποιον θὰ ἀκούεται ἀπὸ τὴν χαρὰν ἕως τὰς μεσάνυχτα παντοῦ εἰς τὰ θεάτρα, εἰς τὰ σπίτια, εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ ταβερνεῖα, μὲ ὀρχήστρας, μὲ πιάνο, μὲ ρομπίας. Θὰ τὸ τραγουδοῦν οἱ δανδῆδες καὶ οἱ λούστοι, αἱ διπλωματοῦχοι καὶ αἱ δακτυλογράφοι, τὰ μωρὰ καὶ αἱ πενθεραί, οἱ ἀσβεστοχρίσται καὶ οἱ νεωκόροι. Ἡ Μπαγιαντέρα, ὁ «Ἐρως χρόνια δὲν κυττᾷ», ἡ Μπανάνες, τὸ «Σφίξε με», ἡ Ζιγκολέτ, ὁ Λεάνδρος—μὲ τὴν σειρὰν του καθένα—ἐκυριάρχησαν ἐπὶ τῶν ἀκουστικῶν μας τυμπάνων δικτατορικῶς. Ἐπίσης ἡ Βαλέντσια ὡς χορὸς εἶνε προκλητικώτατος. Τὴν στιγμὴν τοῦ γράφω ξεφωνίζω κ' ἐγώ, χωρὶς νὰ θέλω: «Βαλέντσια»!

ΔΑΦΝΙΣ